

#ToDopieroRok

Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

WSPIERAMY POLSKICH ROLNIKÓW

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Opracowano: styczeń 2025

Spis treści

str.	3	Wprowadzenie
str.	5	Wyzwania
str.	6	Zielony Ład - przegląd i uproszczenie
str.	8	Dialog z rolnikami
str.	10	Sprzeciw wobec umowy UE - Mercosur
str.	13	Pomoc dla rolników dotkniętych klęskami
str.	16	Realizacja rolniczych postulatów
str.	21	Wsparcie dla KGW
str.	23	Sytuacja na rynku
str.	33	Podjęmowane działania związane z chorobami zwierząt
str.	39	Budżet 2025
str.	40	Strategiczne regulacje prawne
str.	44	Współpraca międzynarodowa
str.	46	Program MRIRW na prezydencji Polski w Unii Europejskiej

Wprowadzenie

Szanowni Państwo,

W czasach wielkich turbulencji ekonomicznych, klimatycznych, militarnych i społecznych, silne polskie rolnictwo jest gwarantem bezpieczeństwa żywnościowego, i wspólną troską wielu środowisk. Intensyfikacja działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie tworzenia spójnego systemu wsparcia dla produkcji rolniczej już w pierwszym roku pozwoliła zrealizować szeroki pakiet działań, których najważniejsze elementy w skrótovej formie przedstawiamy w niniejszej publikacji. Ostatnim wydarzeniem, które wpisuje się w powyższe działania jest nasz kategoryczny sprzeciw wobec umowy UE-Mercosur.

Warto przypomnieć, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako pierwsze zanegowało tę kontrowersyjną umowę handlową, zwracając uwagę przede wszystkim na naruszenie zasad konkurencyjności europejskich producentów – w tym polskich rolników – co może skutkować wyparciem ich z rynku, na rzecz dominacji dostawców żywności z państw członkowskich Mercosur (Brazylia, Argentyna, Paragwaj, Urugwaj).

Zdaniem MRiRW oferowana liberalizacja cęt w dostępie do rynku UE jest w niektórych sektorach zbyt daleko idąca. Powodować to może ryzyko wypierania polskich produktów rolno-spożywczych z rynków UE przez produkty przywożone z krajów Mercosuru. Negatywne skutki proponowanych rozwiązań, wobec których protestują rolnicy w Polsce, Brukseli i Francji dotkną wielu segmentów produkcji rolno – spożywczej, a w szczególności branży mięsnej (drobiu i wołowiny) oraz producentów cukru i etanolu.

Zapisy umowy, które dotyczą klauzuli ochronnej – tj. możliwości czasowego przywrócenia cęt w razie nadmiernego importu powodującego zakłócenia na rynku – są wg MRiRW niewystarczające i niedostosowane do specyfiki sektora rolnego.

Mamy nadzieję, że zarówno nasz sprzeciw, jak i planowane protesty w Brukseli, Francji i innych krajach, będą miały wpływ na ostateczne decyzje Komisji Europejskiej, co w konsekwencji pozwoli zablokować podpisanie umowy z Mercosur; przypominamy, że porozumienie może zostać zablokowane, jeżeli kraje reprezentujące 35% ludności UE wyrażą swój sprzeciw wobec proponowanych rozwiązań.

W tak trudnych okolicznościach MRiRW kończy pierwszy rok działań na rzecz polskich rolników, ale też rozpoczyna od 1 stycznia 2025 roku realizację zadań agencji prezydencji Polski w Radzie Unii Europejskiej na najbliższe 6 miesięcy.

Najważniejsze dokonania mijającego roku przedstawiamy w niniejszym katalogu tematów ważnych dla każdego producenta rolnego, bo rolnictwo to nasza wspólna troska.

Czesław Stekierski

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

4

TRUDNY START, CZYLI WYZWANIA PO 15 PAŹDZIERNIKA 2023 R.

Po wyborach parlamentarnych 15 października 2023 roku przez okres dwóch miesięcy dalszych rządów PiS, mieliśmy do czynienia z niejasną sytuacją polityczną oraz licznymi zmianami na najwyższych stanowiskach poszczególnych resortów i instytucji, co służyło utrwaleniu systemu władzy poprzedników.

Ten dwumiesięczny kalendarz nie był wypelniony pracą merytoryczną. Oddychająca wtedy formacja polityczna mimo utraty większości parlamentarnej nie zdobyła się na płynne przekazanie władzy i obowiązków służbowych kolejnemu rządowi. Co więcej, można odnieść wrażenie, że temu towarzyszyła chęć utrudnienia i blokowania sukcesji politycznej.

Dwa miesiące utrudniania i wstrzymywania realizacji najważniejszych spraw dla rolnictwa i rolników, doprowadziło m.in. do opóźnienia w funkcjonowaniu instytucji podległych resortowi, w tym przede wszystkim ARiMR. Było to o tyle kluczowe, że zbiegato się z kolejnymi terminami rozpoczęcia wypłat środków w ramach nowych dopłat bezpośrednich i ekoschematów. Brak decyzyjności i zaniechania w pracach, w tym nieprzygotowanie systemów informatycznych, były powodem opóźnień w wypłatach nowych płatności.

Poziom opóźnień był tak wysoki, iż pomimo gigantycznej pracy, wykonanej w 2024 roku przez pracowników we wszystkich regionalnych oddziałach Agencji, udrażnianie systemu będzie trwało jeszcze ponad 1 rok. Dlatego przywrócenie efektywności działań ARiMR i uporządkowanie realizacji zadań odebranych po poprzednikach stało się jednym z pierwszych działań nowego kierownictwa MRiRW.

5

Zielony Ład

Rząd PiS nie interesował się sprawami związanymi z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu i konsekwencjami jego wdrażania dla rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce. Przypomnieć należy, że **Europejski Zielony Ład miał swój początek pod koniec 2019 r., zatem Zielony Ład w całości został wynegocjowany i zatwierdzony przez poprzedni rząd.** Nie wytumaczono rolnikom proponowanych rozwiązań, a sam komisarz Wojciechowski mocno zachwalał rozwiązania w nim zawarte.

Rok 2023 był okresem niskiej opłacalności i dochodowości rolników. Także w tym okresie nastąpił nadmierny napływ towarów rolnych z Ukrainy, co przyczyniło się do wyjątkowo trudnej sytuacji w rolnictwie. **Ówczesnie rządzący nie dostregali pogarszających się warunków ekonomicznych dla prowadzenia opłacalnej działalności rolniczej. Za zapowiedziami i obietnicami nie szły konkretne rozwiązania, bądź pojawiały się one z dużym opóźnieniem.** Na efekty wszystkich tych zaniechań nie trzeba było długo czekać.

Protesty wzbudzonych rolników rozpoczęły się w grudniu 2023 r. i trwały nieprzerwanie do pierwszych miesięcy 2024 roku. Przy takiej skali rozgryczenia i wieloletniej ignorancji poprzedniej władzy odbudowanie zaufania społeczności rolniczej i mieszkańców wsi wymagało daleko idących kompromisów i szeregu zdecydowanych działań.

TO ZROBILIŚMY:

Już od pierwszych dni Minister Rolnictwa Czesław Siekierski rozpoczął rozmowy z rolnikami protestującymi na granicy w Medyce, a efektem trudnych negocjacji stało się uregulowanie relacji handlowych z Ukrainą, poprawa sytuacji na rynku zboża i przeznaczenie ponad 2,1 mld zł na dopłaty do sprzedanych przez rolników zbóż.

W maju 2024 r. przeprowadziliśmy przez cały proces legislacyjny pierwsze zmiany w Zielonym Ładzie. Po interwencjach Ministerstwa Rolnictwa i townie uproszczone i złagodzone zostały zapisy na podstawie których:

- **wyłączono z kontroli i sankcji warunkowości gospodarstwa do 10 ha (ok. 950 tys. gospodarstw w Polsce),**
 - **zniesiono obowiązek ugorowania 4% gruntów ornych,**
 - **zmieniono termin utrzymania odkrywy glebowej na gruntach ornych, i wprowadzono możliwość dywersyfikacji upraw zamiast zmianowania.**
- Wcześniej po interwencjach resortu rolnictwa, Komisja Europejska wycofała się z projektu ograniczającego stosowanie pestycydów.

JESZCZE PRZED NAMMI:

Podczas polskiej prezydencji będziemy kontynuować prace związane z przeglądem Zielonego Ładu i jego dalszego uproszczenia oraz oceny kłopotliwego przez wszystkich rolników „odbiurokratyzowania” zapisów. Chcemy przygotować rozwiązania, które wobec nieuchronnej transformacji ekologiczno-klimatycznej zagwarantują rolnikom stabilne źródła dochodu uzyskiwane z działalności rolniczej, a konsumentom UE bezpieczeństwo żywnościowe.

Szersze konsultacje dotyczące racjonalizacji i upraszczania celów Zielonego Ładu z udziałem Ministra Czesława Siekierskiego prowadzone są na poziomie struktur europejskich.

Kolejne oczekiwania rolników, dotyczące warunkowości i zielonej architektury WPR chcemy położyć na stole negocjacyjnym w takcie polskiej prezydencji; będziemy dążyć do znalezienia takich rozwiązań, które bez uszczerbku dla wspólnych celów, pozwolą w sposób korzystny dla rolników wyeliminować nadmierne obciążenia.

Staty dialog i rozmowy z rolnikami

Przejęcie resortu rolnictwa odbyło się w wyjątkowo trudnym (gospodarczo, politycznie, społecznie) momencie. Na naszej wschodniej granicy trwały rolnicze protesty, a ich grudniowa eskalacja groziła krytyczną blokadą szlaków tranzytowych w Polsce i szerzej – w Państwach UE. Nie dziwi zatem fakt, iż pierwszą decyzją Ministra Czesława Siekierskiego było nawiązanie nowego dialogu z rolnikami i doprowadzenie do konstruktywnego zakończenia trwającego sporu.

Intensywność działań widoczna była zarówno na licznych spotkaniach podczas rolniczych manifestacji i blokad, jak i na przejściach granicznych. **Wyrażnym przełomem we wzajemnych relacjach okazało się spotkanie Wigilijne**, na które do rolników blokujących przejście graniczne w Medyce, minister Czesław Siekierski pojechał z tradycyjnym opłatkiem.

W efekcie tego wydarzenia **rolnicy zdecydowali się zakończyć protest, a to (zaledwie 11 dni po objęciu resortu!)**, oznaczać mogło tylko jedno: konstruktywny dialog z rolnikami został skutecznie zainicjowany, a każda ze stron z dużym mandatem zaufania rozpoczęła proces przyszłej współpracy.

Rok 2023 kończył się optymistycznie, jednak trzeba było pamiętać, że bezpośrednia przyczyna protestów nadal istniała. **Negatywne w skutkach decyzje poprzedników, z każdym miesiącem powiększały koszty produkcji rolnej. Polskich rolników paraliżowały podniesione wcześniej ceny gazu, energii, paliw i nawozów oraz wymogi Zielonego Ładu z ich rozbudowanymi procedurami administracyjnymi.** Dalsza akceptacja otwarcia rynku na produkty z Ukrainy oznaczała też powrót do protestów na granicy, a ich rozmiar – zwłaszcza wobec rosnącej fali rolniczego niezadowolenia także w Niemczech, Francji i Belgii – szybko stałby się trudny do zatrzymania. **W tej sytuacji (i to w trybie pilnym) należało rozpocząć kolejne etapy DIALOGU.** Intensywne rozmowy prowadzane były w tamtym czasie nie tylko w miejscach rolniczych protestów, ale i w siedzibie MRIRW oraz z udziałem Premiera D. Tuska w Rządowym Centrum Dialogu Społecznego.

W marcu 2024 r., po intensywnych, nietatwych rozmowach prowadzonych z polskimi rolnikami, Minister Rolnictwa podpisał w Jasionce wspólne uzgodnienia, a w równoległe prowadzonych negocjacjach ministrów rolnictwa Polski i Ukrainy oraz rozmowach ministra Siekierskiego z Valdisem Dombrovskisem – Unijnym Komisarzem ds. Handlu udało się wypracować korzystne zmiany w ATM, gwarantujące ograniczenie napływu towarów rolnych z Ukrainy do UE.

Warto zaznaczyć, iż finalizowanie najtrudniejszych tematów z pierwszego półrocza 2024 nie oznaczało dla MRIRW zakończenia rozmów z rolnikami. W ostatnich miesiącach minister Czesław Siekierski uczestniczył w kilkunastu regionalnych spotkaniach z członkami izb rolniczych, a przyjęta formuła dyskusji i bezpośrednich pytań z sali (każde spotkanie gromadziło ok. 200-300 uczestników) pozwoliła nie tylko skatalogować bieżące problemy, ale też stworzyć agendę najważniejszych wyzwań, przed którymi stoi polska wieś.

Wszystkie trudne tematy, takie jak nadmierny import towarów rolnych z Ukrainy, szkody w uprawach spowodowane klęskami żywiołowymi, narastający problem nowych społecznych relacji na obszarach wiejskich, umowa o dzierżawie czy wspomniana powyżej umowa z Mercosur, Minister Rolnictwa Czesław Siekierski na bieżąco podejmuje w intensywnym, całorocznym dialogu ze środowiskiem rolniczym, czego przykładem były rozmowy i zawieszenie protestu rolników na przejściu granicznym w Medyce pod koniec listopada 2024 r.

Sprzeciw wobec umowy UE-Mercosur

Od 25 lat trwały prace nad umową o wolnym handlu pomiędzy Unią Europejską a państwami ugrupowania Mercosur, tj. Brazylią, Argentiną, Paragwajem i Urugwajem. W 2019 r. osiągnięto porozumienie polityczne między UE a państwami Mercosur, a w dniu 6 grudnia br. sfinalizowano negocjacje umowy o wolnym handlu.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako pierwsze w Polsce zaniegowało kontrowersyjną umowę handlową UE z Mercosur, zwracając uwagę przede wszystkim na naruszenie zasad konkurencyjności europejskich producentów rolnych, w tym polskich rolników, co będzie skutkowało stopniowo narastającą dominacją dostawców z państw członkowskich Mercosur i realnym zachwianiem bezpieczeństwa żywnościowego w całej Europie.

Jednoznaczne **negatywne stanowisko wobec umowy UE-Mercosur przyjął również polski rząd**, który wyraził to podjętym stanowiskiem w formie uchwały podczas posiedzenia Rady Ministrów w dniu 26 listopada 2024 r.

Dbamy o bezpieczeństwo żywnościowe

Ponadto informację o sprzeciwie polskiej strony od ministra Siekierskiego otrzymał także **nowy komisarz UE ds. rolnictwa i żywności Christophe Hansen**. W informacji przekazanej Komisarzowi, szef polskiego resortu rolnictwa akcentował sprzeciw wobec nadmiernych ustępstw w dostępie do europejskiego rynku dla niektórych produktów rolnych, w szczególności mięsa drobiowego, dla którego koncesje udzielane krajom Mercosuru zostały na ostatnim etapie negocjacji mocno zwiększone oraz sprzeciw wobec tagodzeniu unijnych wyemgów zrównoważonej produkcji rolnej dla produktów Mercosuru.

Ewidentne różnice w zakresie tych wymogów między producentami z krajów UE i krajami Mercosuru przekładają się na ztamanie równego, konkurencyjnego dostępu do rynków i wprost oznaczają wyższe koszty produkcji dla producentów rolnych z UE, w tym producentów z Polski. Brak rozwiązania tego problemu, przy jednoczesnym udzieleniu znaczących ustępstw dla krajów Mercosur jedynie pogłębia tę nierówność.

Co dalej z umową Mercosur?

Obecnie nie jest przesądzone, że umowa wejdzie w życie. Przed wszystkim KE musi złożyć formalny wniosek do Parlamentu Europejskiego oraz Rady UE o zatwierdzenie umowy wraz z jej pełnym tekstem.

Możliwe są 2 scenariusze dalszej procedury: wymóg jednomyślności lub wymóg większości kwalifikowanej.

1. Jeśli – zgodnie z dotychczasowym założeniem – umowa z Mercosurem będzie mieć postać układu o stowarzyszeniu, konieczna będzie jednomyślność wszystkich krajów członkowskich.

- Oznaczałoby to możliwość zablokowania umowy przez jeden kraj członkowski w ramach Rady UE.
- Ponadto umowa wymagałaby ratyfikacji w każdym kraju członkowskim zgodnie z jego procedurami.

2. Jeśli KE będzie chciała ominąć wymóg jednomyślności w Radzie UE, będzie mogła zaproponować wydzielenie części handlowej jako odrębnej umowy.

- Wtedy oprócz zgody Parlamentu Europejskiego wystarczałaby zgoda Rady UE w trybie większości kwalifikowanej.
- Nie byłoby też wymogu ratyfikacji w każdym kraju członkowskim.
- Obecnie nie ma potwierdzenia, że KE zdecyduje się na taki krok.
- W tym scenariuszu potrzebny byłby sprzeciw nie tylko Francji i Polski, ale również innych państw członkowskich.

Istnieje prawdopodobieństwo, że KE może się starać przekonać państwa członkowskie do akceptacji projektu, oferując dodatkowy fundusz lub inne ułatwienia dla sektora rolnego. **W zależności od rozwoju sytuacji MRIRW będzie podejmować konieczne działania, by skutecznie chronić interesy polskich i europejskich rolników oraz konsumentów.**

Pomoc dla rolników dotkniętych klęskami żywiołowymi

C cały rok 2024 był niezwykle trudnym czasem walki ze skutkami klęsk żywiołowych, które pozostawiają spustoszenie szczególnie w rolnictwie. Szybka „pomoc klęskowa” stała się priorytetem działań Ministra Czesława Siekierskiego.

1. Pomoc dla sadowników – producentów owoców i winorośli, poszkodowanych przez kwietniowe przymrozki i gradobicia. Kwota wsparcia: 37 mln euro (środkami unijnej) plus 200% tej kwoty z budżetu państwa. Łącznie blisko 470 milionów

Pomoc dla rolników, którzy ponieśli straty w uprawach: agrestu, aronii, porzeczek, brzoskwiń, czereśni, gruszek, jabłek, moreli, orzechów włoskich, śliwek, wiśni, borówek, jeżyn, malin, truskawek, innych owoców jagodowych i winorośli. Poniżej w tabeli przedstawiono wysokości stawek pomocy.

Nabór trwał od 1 października do 22 października 2024 r. i był prowadzony za pośrednictwem ARiMR. Wnioski złożyło ponad 36 tysięcy rolników. Do dnia 4 grudnia 2024 roku zrealizowano płatności dla 33,8 tys. rolników w kwocie 470,6 mln zł.

2. Pomoc dla poszkodowanych przez nawalne, huragany i grady w okresie maj – 10 września br. Kwota wsparcia: 200 mln zł z budżetu ministerstwa rolnictwa

Dopłaty dla rolników, którym deszcze nawalne, grad, huragany zniszczyły uprawy zbóż, rzepaku, kukurydzy i innych roślin. Nabór wniosków trwał do 15 listopada 2024 r., a o pomoc mogli ubiegać się rolnicy, którzy ponieśli szkody w uprawach na poziomie co najmniej 30 % (zróżnicowane dopłaty od 1000 do 3000 zł/ha). Złożono 12,9 tys. wniosków i wypłacono kwotę 172,6 mln zł.

3. Pomoc dla rolników poszkodowanych przez tegoroczną powódź (obszar kłęski żywiolowej). Kwota wsparcia: 150 mln zł z budżetu ministerstwa rolnictwa

Dopłaty w wysokości 5000 zł na 1 ha powierzchni uprawy kukurydzy, buraków cukrowych, ziemniaków, konopi włóknistych, tytoniu, chmielu, lnu, winorośli, ziół, stonecznika lub warzyw oraz 4000 zł na 1 ha powierzchni uprawy soi.

Wnioski można było składać do dnia 15 listopada 2024 r. za pomocą systemu teleinformatycznego. Przyjętych zostało 2153 wniosków (najwięcej na Opolszczyźnie). Wypłaty tego wsparcia (w formie dotacji) rozpozyczyły się 13 listopada 2024 r. Do końca 2024 r. na konta ponad 1,9 tys. rolników trafiły 44,6 mln zł.

Dodatkowo rolników z terenów powodziowych zwolniliśmy z obowiązku ponoszenia opłat za wykonywanie badań gleb w okręgowych stacjach chemiczno-rolniczych, wydłużenie terminu na dostosowanie miejsc do przechowania nawozów naturalnych. **Obok pomocy finansowej, przeznaczonej na remont i odbudowę budynków mieszkalnych, która jest dostępna dla wszystkich mieszkańców terenów objętych stanem klęski żywiołowej, resort rolnictwa zabiega o przyznanie dodatkowych środków na odbudowę budynków gospodarczych.** Pomoc dla rolników na terenach popowodziowych koordynował KOWR z podległymi spółkami (wsparcie rzeczowe dla poszkodowanych rolników; dystrybucja pasz, sprzętu rolniczego, materiału siewnego).

4. Środki budżetowe przeznaczone na wypłatę równowartości III i IV raty podatku rolnego na 2024 r. dla rolników poszkodowanych przez anomalie pogodowe (w tym powódź). Kwota: 160 mln zł.

Po oszacowaniu szkód przez komisje powołane przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód nie później niż do 29 listopada br. producenci rolni mogli składać wnioski o pomoc w wysokości stanowiącej równowartość III i IV raty podatku rolnego (warunkiem udzielenia pomocy na III i IV ratę podatku rolnego będzie dołączenie do wniosku o pomoc protokołu strat oszacowanych przez powołaną przez wojewodę komisję do szacowania strat oraz nakazu podatkowego, w którym dla danego gospodarstwa rolnego wykazana jest kwota III i IV raty podatku rolnego). Dla prawie 20 tysięcy beneficjentów wypłacono kwotę 15,7 mln zł.

5. Pomoc dla rolników dotkniętych suszą

Pomoc przyznawana producentom rolnym, których średni roczny dochód z prowadzonej działalności rolniczej, w związku z wystąpieniem suszy obniżył się o ponad 30%. Środki dla rolników, którzy ponieśli szkody w wyniku tegorocznej suszy wypłacane będą z budżetu roku 2025.

W 2024 roku, pomimo wielu trudności z działaniem systemu informacyjnego i aplikacji suszowej, **MRiRW wypłaciło rolnikom środki za szkody poniesione w zbiorach z roku 2023; z tego tytułu na konta ponad 123 tys. rolników trafiło ponad 1 mld zł.**

To zrobiliśmy, czyli realizacja rolniczych postulatów

W ciągu jednego roku nie da się naprawić zaniedbań poprzedniej ekipy, dlatego proces rekonstrukcji będzie prowadzony z maksymalną rzetelnością przez całą kadencję rządu 15 października. Jednak 12 miesięcy ostatniego, wyjątkowo trudnego dla polskiego rolnictwa roku pokazało jak wiele zależy od determinacji i chęci wspólnego działania. Dziś Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi może już potwierdzić realizację najważniejszych postulatów zgłaszanych przez rolników w grudniu 2023 r., oprócz wspomnianego wcześniej uproszczenia Zielonego Ładu.

Ograniczyliśmy nadmierny napływ towarów rolno-spożywczych z Ukrainy

- **Utrzymaliśmy embargo na produkty rolne z Ukrainy** dotyczące zbóż, kukurydzy, rzepaku, stonecznika – mąka, śruta, makuch.
- **Wprowadziliśmy cła i kontyngenty na nadmierny import produktów rolnych z Ukrainy** w ramach Unijnych ATMów.
- 6 czerwca br. weszło w życie unijne rozporządzenie przedłużające autonomiczne środki handlowe (ATM) w imporcie z Ukrainy o kolejny rok.
- Dzięki zabiegom m.in. Polski **wprowadzony został automatyczny mechanizm ochrony uruchamiany po przekroczeniu określonych wielkości progowych przez import z Ukrainy do UE** następujących produktów: mięso drobiowe, jaja, cukier, owoce, niektóre produkty przetwórstwa zbóż, miód. Uruchomienie tego mechanizmu

- powoduje przywrócenie ceł UE na import przekraczający poziom bezcłowych kontyngentów taryfowych z Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina.
- Wspólne stanowisko Ministrów Rolnictwa Polski, Czech, Estonii, Litwy i Łotwy pozwoliło od 1 lipca 2024 wprowadzić wyższe cła na produkty rolne z Rosji i Białorusi.

Poprawiliśmy opłacalność produkcji rolnej

- **Wprowadziliśmy dopłaty dla rolników uprawiających kukurydzę w 2023 r.**

Producantom kukurydzy zostały przyznane i wypłacone dopłaty. Do 1 lipca 2024 r. Agencja wypłaciła ponad 717 mln zł, które trafiły do ponad 168 tys. rolników.

- **Wprowadziliśmy dopłaty dla producentów zbóż**

O dopłaty mogli się starać producenci pszenicy, żyta, jęczmienia, pszenżyta lub mieszanek zbożowych, którzy sprzedali ziarno między 1 stycznia a 31 maja 2024 r. Wnioski złożyło ponad 187 tys. rolników. Na konta rolników przekazano 2,05 mld zł.

- **Nadrobiliśmy zaległości w płatnościach bezpośrednich**

W 2024 r. ze względu na duże opóźnienia w przygotowaniu funkcjonalności systemów informatycznych umożliwiających obsługę wniosków o przyznanie płatności za 2023 r. wynikające z podjętych wcześniej decyzji poprzedników, przystąpiono do masowej kontroli administracyjnej tychże wniosków. Podjęte działania pozwoliły na realizację w 2024 roku płatności za rok 2023 w kwocie ponad 10,5 mld (płatności bezpośrednio z uwzględnieniem ekoschematów, w tym do-brostan zwierząt, płatności ONW, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, płatności ekologiczne i płatności zalesieniowe).

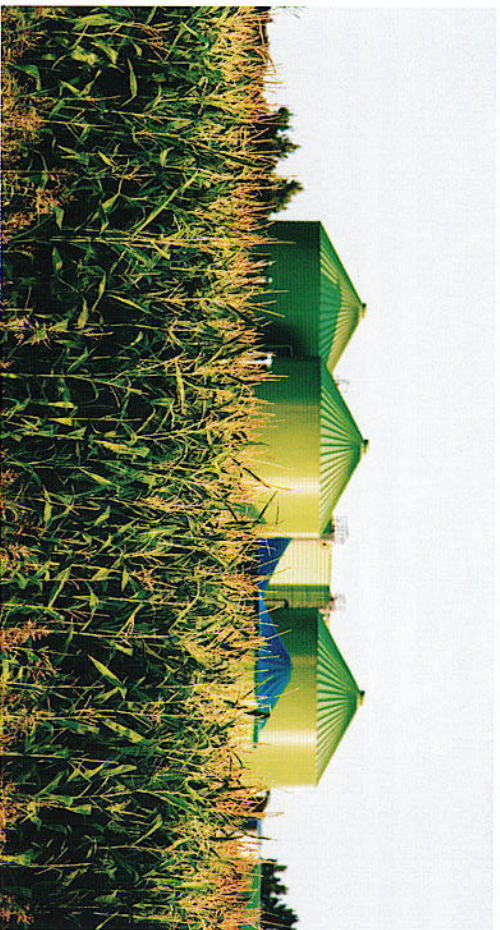
Wyptata zaliczek na dopłaty bezpośrednio była realizowana od 16 października do 29 listopada br. Do końca grudnia 2024 r. płatności zaliczkowe zostały zrealizowane na kwotę 11 mld zł. W pierwszej kolejności pieniądze transferowane były do rolników z powiatów powodziowych. Dla prawie 70 tys. rolników z powiatów powodziowych trafiło ponad 846,3 mln zł.

- Od 2 grudnia 2024 r. realizowane są płatności końcowe. W ramach tegorocznej kampanii na konta ponad 1,2 mln beneficjentów trafi ok. 19,3 mld zł.
- Warto zauważyć, że w 2024 roku ekoschematy obszarowe cieszyły się dużym zainteresowaniem rolników – złożono wnioski na powierzchni o 2,3 mln ha większą niż w roku 2023.

Zwiększenie dopłat na wsparcie budowy biogazowni

W ramach programu priorytetowego „Energia dla wsi” z inicjatywy MRIRW zwiększony został budżet programu z 1 mld zł do 3 mld zł. Program jest przeznaczony dla rolników, spółdzielni energetycznych lub jej członków oraz powstających spółdzielni energetycznych. Program jest wdrażany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), a okres jego realizacji to lata 2022-2030.

Wnioski złożone w ramach pierwszego naboru prawie dwukrotnie przekroczyły całkowity budżet „Energii dla wsi” i dotyczyły przede wszystkim udzielenia wsparcia do budowy biogazowni rolniczych, dlatego zwiększenie budżetu to oczekiwana odpowiedź MRIRW na duże zainteresowanie tym programem wśród rolników.

Inne formy finansowego wsparcia rolników:

• Dopłaty do paliwa rolniczego

W ustawie budżetowej na 2024 rok na dopłaty do paliwa rolniczego zaplanowano kwotę 1,66 mld zł. Na dzień 4 października br. kwoty wniosków producentów rolnych o zwrot podatku akcyzowego wraz z kwotami na pokrycie kosztów gmin związanych z przyjmowaniem wniosków, ich rozpatrywaniem i wypłatą dotacji wyniosły 1,94 mld zł. W związku z tym konieczne było uruchomienie dodatkowych środków z rezerwy celowej. W 2025 roku w ustawie budżetowej na dopłaty do paliwa rolniczego zaplanowano kwotę w wysokości ponad 2 mld zł.

• Dopłaty do ubezpieczenia upraw rolniczych i zwierząt gospodarskich

W 2024 roku Minister Rolnictwa zawarł umowy z 9 zakładami ubezpieczeń na opłaty do składek należnych od producentów rolnych z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich na łączną kwotę 920,5 mln zł.

Na podstawie wprowadzonych zmian w ustawie o ubezpieczeniu upraw rolnych i zwierząt gospodarskich od początku 2025 r. rolnicy będą mogli uzyskać dopłaty z budżetu państwa do składek ubezpieczeń uprawy słończnika, facelii, Inu, konopi włóknistych, bobowatych drobonasiennych, roślin zielarskich, gorczycy. Uprawy te będą mogły być ubezpieczane z 65% dopłatą do składek ubezpieczenia. Ponadto w ustawie zaproponowane zostały również rozwiązania umożliwiające zniesienie barier w dostępie do dotowanych ubezpieczeń upraw sadowniczych (upraw drzew i krzewów owocowych oraz truskawek).

Powyższe zmiany umożliwią zwiększenie powierzchni ubezpieczanych upraw rolnych.

• Kredyty płynnościowe

W związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi wojną na Ukrainie, producenci rolni mogą ubiegać się o preferencyjne kredyty na utrzymanie płynności finansowej (linia UP). Limit akcji kredytowej zwiększono do 5,4 mld zł oraz wydłużono termin udzielania kredytów do 31 grudnia 2024 r. Kredyty są udzielane w bankach współpracujących z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Jeszcze przed nami...

Nadal nie rozstrzygnięte są ważne dla rolników kwestie rozwiązań systemowych i zmian przepisów prawnych mających na celu rozwój rynku biogazu rolniczego w Polsce. MRiRW na bieżąco zgłasza do Ministra Klimatu i Środowiska, właściwego do spraw polityki energetycznej państwa, propozycje rozwiązań dla obszarów regulowanych m.in. przez „ustawę o odnawialnych źródłach energii”, „ustawę - Prawo energetyczne”, „ustawę o odpadach”, „ustawę – Prawo budowlane”, „ustawę o podatkach rolnych, ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, ustawy o podatku leśnym oraz ustawy o opłacie skarbowej”, „ustawę o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych”.

WARTO WIEDZIEĆ:

Ogółem z budżetu UE przeznaczzonego na rolnictwo i rozwój wsi, beneficjenci Wspólnej Polityki Rolnej (WPPR) otrzymają w 2024 r. 25,9 mld zł.

Pieniądze wypłaca Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w formie: dopłat bezpośrednich; ekoschematów; interwencji rolno-środowiskowych; wsparcia pszczelarstwa i sektora owoców i warzyw; dopłat na inwestycje i rozwój gospodarstw rolnych.

Wprowadziliśmy nową formę wsparcia dla KGW

Niewątpliwym sukcesem resortu było przygotowanie i szybkie procedowanie ustawy o kotłach gospodyń wiejskich, którą 11 października br. przyjął Sejm RP.

Ustawa zrównuje prawa wszystkich działających Kół Gospodyń Wiejskich w zakresie dostępu do pomocy finansowej oraz taką pomoc gwarantuje również nowo rejestrowanym KGW. Ujednolicenie zasad finansowania stwarza możliwość rozwoju KGW i co ważne, daje prawo do ich samostanowienia (niezależnie od jakichkolwiek struktur partyjnych, związkowych etc.).

Ze względu na istotną rolę KGW, będących kreatorem inicjatyw kulturalnych i społecznych, które integrują środowiska lokalnych społeczności wiejskich – skrócony został okres wejścia w życie ustawy (następny dzień po ogłoszeniu), co pozwoli wypłacić pieniądze kotłom jeszcze w tym roku.

Co ważne – środki na wypłatę pomocy finansowej w roku 2024, obok dostępnych już w ARiMR 130 mln zł, zostały powiększone o kwotę 27 mln zł, co daje łączną kwotę 157 mln zł dla KGW.

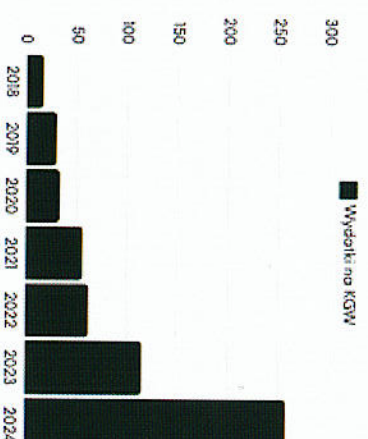
Najważniejsze zmiany wprowadzone w drodze ustawy:

- ustawa umożliwi dalsze funkcjonowanie KGW w strukturach kółek rolniczych, **ponimo** zarejestrowania się w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich poprzez zrzeczenie się w gminnym, wojewódzkim albo Krajowym Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych – obowiązuje zasada dobrowolności;
- ustawa gwarantuje zachowanie statusu organizacji społeczno-zawodowej przez kóło działające na podstawie ustawy o społeczno-zawodowych organizacjach rolników **ponimo** zarejestrowania się w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich;
- ustawa umożliwi nadanie osobowości prawnej tym KGW, które obecnie takiego statusu nie posiadają (w szczególności KGW działającym jako wyodrębnione jednostki kółek rolniczych);
- ustawa daje możliwość skutecznej koordynacji wsparcia kół gospodyń wiejskich z udziałem wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego. Minister Rolnictwa będzie miał uprawnienie do powołania koordynatorów takiego wsparcia (przedstawiciele wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego), a zadania w zakresie nadzoru nad działalnością kół gospodyń wiejskich pozostają w kompetencjach Prezesa ARiMR.

Koła Gospodyń Wiejskich od 19 października 2024 r. mogły ubiegać się o dodatkowo o tzw. bon frekwencyjny w wysokości 5 tys. zł. Włączyliśmy do bonu frekwencyjnego KGW z terenów gmin powyżej 20 tysięcy mieszkańców, a wnioski zbiera ARiMR do 29 listopada br. Wypłata tej pomocy dotyczyć będzie tych kół gospodyń wiejskich, które objęte są Krajowym Rejestrem Kół Gospodyń Wiejskich prowadzonym przez ARiMR. Na realizację tej pomocy zaplanowane zostały środki w wysokości 100 mln zł.

Łączne wsparcie dla Kół Gospodyń Wiejskich w 2024 roku wyniesie 257 mln zł i kwota ta jest wyższa od środków przyznawanych przez poprzedni rząd. Dla porównania:

- 2018 r. – 16,3 mln zł
- 2019 r. – 29,7 mln zł
- 2020 r. – 32,8 mln zł
- 2021 r. – 55,8 mln zł
- 2022 r. – 62,6 mln zł
- 2023 r. – 114,5 mln zł
- 2024 r. – 257,0 mln zł

Rzeczywistość, w której działamy – sytuacja na rynkach rolnych

1.1. Rynek zbóż

Plony i jakość zbóż podstawowych ze zbiorów 2024 są niższe niż w 2023 roku, z uwagi na niesprzyjający przebieg pogody. Z kolei plony kukurydzy są lepsze – w zależności od województwa szacuje się wzrost plonów o około 20%. Jakość zbieranego ziarna kukurydzy jest ogólnie dobra. Zbiory zbóż ogółem w 2024 r. (łącznie z kukurydzą) ocenia się na 35 mln t, tj. o ok. 2,4% mniej od zbiorów z roku poprzedniego. Produkcja kukurydzy wyniosła 9,4 mln ton. W 2024 r. zbiory zbóż w Polsce stanowiły około 14% zbiorów zbóż ogółem w Unii Europejskiej.

W ostatnich latach Polska eksportowała ok. 1/3 zbiorów zbóż, w tym średnio ok. 50% zbiorów pszenicy oraz średnio ponad 40% zbiorów kukurydzy. W pierwszych czterech miesiącach bieżącego sezonu 2024/2025 (lipiec-październik) z Polski wyeksportowano jedynie 2,9 mln ton zbóż w porównaniu do 4,6 mln ton w analogicznym okresie 2023 r. Niski eksport w pierwszej części sezonu związany jest zarówno z niską podażą ze strony rolników (m.in. niezadowolenie z poziomem cen), jak i dużą konkurencją o eksportowe rynki zbytu, które są zdominowane przez dostawy z kierunku Morza Czarnego (Rosja i Ukraina), a także przez zboże z półkuli południowej, gdzie trwają obecnie żniwa.

Nadal obowiązuje zakaz importu z Ukrainy do Polski najbardziej wrażliwych zbóż (pszenicy, kukurydzy), a także rzepaku i słonecznika oraz niektórych produktów ich przetwórstwa (śruty, otręby, maki - chły, mąka pszenna).

W okresie 16-22 grudnia 2024 r. w porównaniu do tygodnia poprzedniego nieznacznie spadła cena zakupu pszenicy konsumpcyjnej, za którą płacono 938 zł/t (-3,1% r/r). Wzrosła natomiast cena zakupu kukurydzy, która w ww. okresie kosztowała 842 zł/t (+3,4% r/r). Niektórzy rolnicy nadal wstrzymują się ze sprzedażą w oczekiwaniu na korzystniejszą cenę.

1.2. Rynek rzepaku

W ostatnich dwóch dekadach ponad dwukrotnie wzrosła liczba gospodarstw rolnych uprawiających rzepak (z 43,3 tys. w 2002 r. do 101,3 tys. w 2022 r.). Wzrost zainteresowania uprawą rzepaku był wynikiem rosnącego zapotrzebowania na ten surowiec przez przemysł biopaliwowy.

Zbiory rzepaku i rzepiku w 2024 r. wyniosły 3,26 mln ton i są niższe o ok. 12,6% od ubiegłorocznych. Zebrane ziarno rzepaku jest dobrej jakości, suche i ma dobry poziom zoelenienia, jednak jest drobniejsze niż w latach ubiegłych.

Szacuje się, że z tegorocznych krajowych zbiorów rzepaku do produkcji biopaliw może zostać wykorzystane około 2,3 mln ton, tj. blisko 70% całej jego produkcji w Polsce.

W pierwszych czterech miesiącach bieżącego sezonu 2024/2025 (lipiec-październik) z Polski wyeksportowano 144,9 tys. ton rzepaku w porównaniu do 400,5 tys. ton w analogicznym okresie 2023 r. Ceny rzepaku na giełdzie MATIF ponownie spadły, m.in. w reakcji na dalszy spadek cen innych surowców olejowych, a także osłabienie cen ropy naftowej na giełdach światowych.

Średnia cena zakupu nasion rzepaku (wg ZSRIR) w okresie 16-22.12 2024 r. wyniosła 2407 zł/t i była wyższa o około 3,3% niż miesiąc temu oraz o około 21% w stosunku do ceny sprzed roku.

1.3. Rynek cukru

W ostatnich dwóch dekadach o 68% zmalała liczba plantatorów buraka cukrowego. Zgodnie z danymi IERiGŻ w 2004 r. uprawą buraka cukrowego zajmowało się około 78 tysięcy plantatorów, w 2023 r. liczba ta spadła do 25 tysięcy. Restrukturyzacji uległ przemysł cukrowniczy. W 2004 roku w Polsce funkcjonowały 43 cukrownie, zaś od 2019 r. czynnych jest 17 cukrowni.

W ostatnich latach (z wyjątkiem roku 2022) w Polsce systematycznie rosła powierzchnia uprawy buraka cukrowego. W 2024 r. była rekordowa i wynosiła 280,4 tys. ha.

W kampanii 2024/25 w Polsce spodziewana jest rekordowa produkcja cukru, która wg Krajowego Związku Plantatorów Buraka Cukrowego może wynieść nawet ok. 2,7 mln ton. Wynika to ze znacznego wzrostu powierzchni upraw oraz dobrych plonów w porównaniu z rokiem 2023.

Zużycie cukru w Polsce szacowane jest na 1,7 mln ton rocznie, co oznacza rekordową nadwyżkę eksportową w wysokości około 1 mln ton (prawie 40% produkcji).

Aktualnie notowane są spadki cen cukru. W listopadzie 2024 r. średnia cena cukru białego konfekcjonowanego wyniosła 2113 zł/t i była niższa o 0,7% od ceny w poprzednim miesiącu i o 42% od ceny sprzed roku. Spadające ceny cukru spowodują spadek cen buraków kontraktowanych pod zbiory w 2025 roku, a więc i opłacalności ich uprawy. Dzisiaj koncerny cukrownicze wykorzystując przewagę kontraktową proponują plantatorom cenę za buraki na poziomie sprzed wybuchu wojny na Ukrainie (28-33 EUR/t), a więc z okresu, w którym koszty produkcji były zdecydowanie niższe.

Czynnikami oddziałującymi na spadek cen cukru w UE, w tym w Polsce, są wzrost produkcji na świecie, w tym w UE oraz zwiększony przywóz cukru z Ukrainy. W ramach ATM, obowiązującego od 6 czerwca 2024 r. do 5 czerwca 2025 r., ustanowiono automatyczny mechanizm ochronny rynku UE dla wybranych produktów. Ponieważ w 2024 r. import cukru z Ukrainy do UE przekroczył limit określony w ATM, 2 lipca 2024 r. przywrócone zostały do końca 2024 r. cła na przywóz cukru z Ukrainy do UE. W 2023 r. z Ukrainy do UE przywieziono prawie 500 tys. ton cukru. Od 1 stycznia do 5 czerwca 2025 r. bezcłowy import cukru z Ukrainy nie będzie mógł przekroczyć 109,4 tys. ton.

1.4. Rynek owoców i warzyw

Liczba gospodarstw z produkcją owoców i warzyw zmniejsza się na przestrzeni lat. Według wyników spisu 2020 r. drzewa owocowe w sadach uprawiano w około 97 tys. gospodarstw rolnych (o około 43% mniej w porównaniu do PSR 2010). Krzewy owocowe w sadach uprawiało 60 tys. gospodarstw rolnych, a ich liczba, mimo wzrostu powierzchni uprawy krzewów owocowych w sadach, zmniejszyła się o około 33% w porównaniu do 2010 r. Liczba gospodarstw uprawiających warzywa wyniosła 56 tys. (o 40% mniej niż wg danych z PSR 2010).

W konsekwencji silnej zmienności warunków pogodowych, plony większości owoców w bieżącym sezonie są mniejsze niż w 2023 r. Produkcja owoców z drzew została oszacowana na około 3,7 mln ton (-14,4% r/r). Zbiory jabłek wyniosły prawie 3,4 mln ton (-13,1% r/r). Mniejsze w stosunku do poprzedniego roku są zbiory gruszek, śliwek, wiśni, czereśni, brzoskwiń i moreli (6-35%). Produkcję owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych oceniono na 0,5 mln ton (-14,9% r/r). Produkcja truskawek, malin, porzeczek, aronii i agrestu jest mniejsza w stosunku do roku poprzedniego o 12-27%. Jedynie produkcja borówki wysokiej wzrosła o około 1%.

Produkcję warzyw gruntowych szacuje się na ok. 3,8 mln ton, tj. na poziomie zbliżonym do roku 2023. Zbiory kapusty wynoszą ok. 598 tys. ton. Wzrost powierzchni uprawy przyczynił się do zwiększenia produkcji pomidorów do 200 tys. ton.

W trzecim tygodniu grudnia 2024 r. cena jabłek deserowych wynosiła średnio 1,95 zł/kg (-6% r/r), a ceny jabłek przemysłowych wynosiły 1,1 zł/kg i były o 24% wyższe r/r.

W trzecim tygodniu grudnia 2024 r. ceny skupu podstawowych gatunków warzyw są zróżnicowane. Niższa w porównaniu do cen notowanych w roku poprzednim była cena cebuli (26% r/r). Znacznie wzrosła cena kapusty białej (52% r/r), marchwi (30% r/r), buraka ćwikłowego (24% r/r) i selerów (21% r/r), oraz kapusty białej (40% r/r). Cena pomidorów w spółdzielniach wynosiła 7,55 zł/kg (mniej o 3% r/r). Ceny warzyw do przetwórstwa były zbliżone do ubiegłorocznych z wyjątkiem cebuli, która stała o ok. 32% r/r.

Straty spowodowane wiosennymi przymrozkami i gradem zostały producentom owoców zrekomensowane poprzez wsparcie w ramach nadzwyczajnego mechanizmu pomocy. Łączny budżet wyniósł ok. 475 mln zł, w tym z budżetu krajowego ok. 317 mln zł. Najwięcej wniosków dotyczyło strat w uprawach jabłoni, wiśni, malin, czereśni, porzeczek i śliw.

1.5. Rynek mleka

W Polsce, jak we wszystkich państwach członkowskich UE, obserwowany jest stopniowy proces koncentracji produkcji mleka. Wg danych ARiMR (stan na 31 grudnia 2023 r.) liczba krów o typie użytkowym mlecznym lub kombinowanym wynosiła w Polsce 2,07 mln sztuk, a produkcja mleka była prowadzona przez 143,8 tys. gospodarstw. Dla porównania, w roku wejścia Polski do UE systemem kwot mlecznych zostało objętych ponad 450 tys. producentów mleka, a liczba krów mlecznych na koniec 2004 r. wynosiła 2,73 mln sztuk.

Produkcja mleka w Polsce w 2024 r., trzeci rok z rzędu może przekroczyć poziom 15 mln ton i wynieść ponad 15,6 mln ton. Sukcesywnie rośnie skup mleka przez przemysł mleczarski. W 2023 r. wyniósł on 12,7 mln ton, a szacunki na 2024 r. wskazują, że ukształtuje się na poziomie 13,2 mln ton.

W pierwszym półroczu 2024 r. obserwowano spadek ceny skupu mleka surowego, natomiast w lipcu ten trend został wyhamowany. W listopadzie 2024 r. po raz kolejny odnotowano wzrost średniej ceny skupu. **Średnia cena skupu wyniosła 2,41 zł/kg i była o 8% wyższa w porównaniu do ceny z października 2024 r., jednocześnie kształtując się o 14,5% powyżej ceny sprzed roku.** Średnia cena skupu mleka w Polsce jest zbliżona do średniej ceny w krajach UE.

Od maja 2024 r. do końca września sukcesywnie wzrastała cena masła, co było związane z sytuacją popytowo-podażową na rynku światowym. W grudniu 2024 r. odnotowano spadki cen masła. W trzecim tygodniu grudnia 2024 r. masło konfekcjonowane kosztowało 37,61 zł/kg. W porównaniu do poprzedniego tygodnia cena spadła o 2,2%, była jednak w dalszym ciągu o ponad 41% wyższa od cen notowanych przed rokiem.

Polska należy do czołówki państw eksporterów artykułów mleczarskich w UE. Każdego roku około 35-40% produkcji w ekwiwalencie mleka podlega eksportowi w postaci przetworów mlecznych. W okresie I-X 2024 r. w porównaniu z analogicznym okresem 2023 r. odnotowano wzrost wartości eksportu produktów mleczarskich w ujęciu wartościowym o 5%, a dodatnie saldo handlowe zwiększyło się o 1%.

1.6. Rynek drobiu i jaj

Produkcją drobiu rzeźnego w Polsce zajmuje się 7,7 tys. ferm.

Polska jest największym producentem mięsa drobiowego w UE z blisko 22% udziałem w tym rynku oraz drugim jego eksporterem (po

Holandii). **Produkcja tego rodzaju mięsa w Polsce systematycznie rośnie.** W 2023 r. produkcja krajowa wyniosła ponad 3,16 mln ton, co stanowiło wzrost o 2% w porównaniu z rokiem 2022. **W 2024 r. przewiduje się wzrost produkcji o 3%.**

Polaska eksportuje ponad 50% krajowej produkcji. Eksport mięsa drobiowego, głównie do państw UE, w 2023 r. osiągnął on poziom 1 646 tys. ton i wartość 4,1 mld euro.

W okresie I-IX 2024 r. odnotowano dalszy wzrost eksportu mięsa drobiowego. W tym okresie nastąpił również wzrost wartości eksportu o 4,7% do 3 216 mln euro. Natomiast ilościowo w tym samym okresie sprzedaż za granicę wzrosła o 9,3% do poziomu 1 334 tys. ton.

W okresie 16-22 grudnia 2024 r. średnia cena zakupu brojlerów kurzych wynosiła 5,16 zł/kg i w porównaniu z poprzednim tygodniem nie uległa istotnej zmianie, jednak była o blisko 10% wyższa niż rok temu. Średnia cena skupu indyków wynosiła 7,70 zł/kg i była o 0,1% wyższa niż tydzień wcześniej. W porównaniu z analogicznym okresem 2023 r. była wyższa o ponad 26%.

Produkcja jaj konsumpcyjnych kształtuje się w granicach 550-560 tys. ton rocznie. Sytuacja na rynku jaj spożywczych jest względnie stabilna, pomimo problemów związanych z nasilającym się występowaniem grypy ptaków w ostatnich latach. Ceny jaj spożywczych od października 2024 r. zaczęły rosnąć, zarówno w zakładach pakowania jaj, jak i w sieciach handlowych.

1.7. Rynek wieprzowiny

Produkcją świń zajmuje się obecnie w Polsce ok. 49 tys. gospodarstw. W okresie ostatnich 10 lat liczba gospodarstw została zredukowana o 75%. **Pomimo spadku liczby gospodarstw utrzymujących świnie, produkcja wieprzowiny utrzymuje się na relatywnie stabilnym poziomie.** **W 2023 r. wyniosła ona ok. 1,8 mln ton w porównaniu do 1,9 mln ton w roku 2019.**

Niska opłacalność produkcji, niepewność produkcyjna związana z występowaniem afrykańskiego pomoru świń oraz pogorszenie perspektyw dla eksportu wieprzowiny z UE (w tym do Chin) sprzyjają szybkiej konsolidacji sektora w UE, w tym w Polsce.

W 2024 r. ceny świń utrzymują się na poziomie niższym niż w 2023 r. o ok. 14%. **W okresie 16-22 grudnia 2024 r. średnia cena skupu żywca wieprzowego ukształtowała się na poziomie 6,08 zł/kg i była o ok. 2,5% niższa niż przed miesiącem.**

Notowany jest wzrost importu świń. W okresie styczeń-październik 2024 r. był wyższy w stosunku do roku poprzedniego o ok. 12% i wyniósł 6,9 mln sztuk. Import prosiąt i warchlaków (głównie z Danii) wyniósł 6,4 mln szt., i był wyższy o 173% w stosunku do roku poprzedniego.

W krótkookresowej prognozie Komisji Europejskiej z października br. KE szacuje, że produkcja wieprzowiny w UE nieznacznie spadnie o 0,5% w 2024 r. i 0,2% w 2025 r.

ASF pozostanie ryzykiem dla produkcji. Mniej konkurencyjne ceny wieprzowiny w UE spowodują, że eksport na rynek światowy stanie się prawdziwym wyzwaniem.

Dodatkowo 17 czerwca 2024 r. Chiny rozpoczęły postępowanie antidumpingowe dotyczące eksportu wieprzowiny z UE do Chin. W przypadku blokady chińskiego rynku lub natężenia wysokich ceł importowych, Polska pośrednio może odczuć skutki zastosowania takich środków.

1.8. Rynek wołowiny

Na przestrzeni lat 2013-2023 liczba producentów była zmniejszająca się o 47%. **Pogłowie była w czerwcu 2024 r. obniżyło się w relacji rocznej o 0,4%, do poziomu 6 335,9 tys. szt., a w porównaniu z liczebnością stada w grudniu 2023 r. wzrosło +1,1%.**

Produkcja wołowiny w Polsce w 2023 r. wyniosła 515 tys. ton. Jest ona ukierunkowana na eksport (ok. 80% krajowej produkcji), przede wszystkim do krajów UE (ok. 80%). W okresie styczeń-październik 2024 r. z Polski wyeksportowano o 3,8% więcej mięsa wołowego niż przed rokiem, tj. 352,5 tys. ton, a wartość tego eksportu była wyższa o 7,0% i wyniosła ponad 2 mld euro. Znacząco wzrósł eksport do Turcji (51% r/r). Konsumpcja wołowiny w Polsce jest niska; przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wyniosła 0,8 kg.

Sytuacja na rynku bydła rzeźnego jest stabilna, zarówno w Polsce, jak i w UE. Ceny wołowiny są stabilne i wysokie, wyższe w relacji rok do roku. Cena bydła w okresie 16-22 grudnia 2024 r. wyniosła w Polsce 10,55 zł/100 kg i była o 12% wyższa w stosunku do roku poprzedniego.

W krótkoterminowej prognozie z października 2024 r., KE prognozuje w 2024 r. nieznaczny spadek produkcji wołowiny w UE, na poziomie 0,5% r/r. Komisja prognozuje także, że ceny konsumpcyjne pozostaną wysokie z powodu ograniczonej podaży, a spożycie wołowiny na mieszkańca UE w 2024 r. nieznacznie spadnie do 9,6 kg (1,7% r/r).

W 2024 r. w UE i w Polsce problemem stało się rozprzestrzenianie wśród bydła, owiec i kóz wirusowej choroby niebieskiego języka (BT). W okresie do końca grudnia 2024 r. w Polsce stwierdzono 7 ognisk choroby niebieskiego języka (BT) u bydła w woj. dolnośląskim i zachodniopomorskim. Zagrożeniem dla unijnego sektora wołowiny może być również umowa o wolnym handlu pomiędzy UE a państwami Mercosur.

1.9. Eksport polskich produktów rolno-spożywczych

Według wstępnych danych, w okresie styczeń-październik 2024 r. przychody z eksportu towarów rolno-spożywczych z Polski utrzymały się na poziomie nieco wyższym niż przed rokiem. W okresie 10 miesięcy 2024 r. wartość eksportu ogółem towarów rolno-spożywczych z Polski wyniosła 44,5 mld euro i była o 2% wyższa w odniesieniu do analogicznego okresu 2023 r.

Udział eksportu rolno-spożywczego w wartości polskiego eksportu ogółem wyniósł 15,2% i był o 0,5 p. proc. większy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Saldo obrotów handlowych towarami rolno-spożywczymi w okresie styczeń-październik 2024 roku było dodatnie, jednak spadło w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego o ok. 5,4% i wyniosło 15,2 mld euro.

Podjęmowane działania związane z chorobami zwierząt

Afrykański pomór świń (ASF)

W związku z wystąpieniem ognisk ASF na obszarach objętych ograniczeniami oprócz zabicia świń w ogniskach wdrożono wokół ognisk prewencyjne uśmiercanie (4686 świń w 57 gospodarstwach) lub prewencyjny ubój (2455 świń w 3 gospodarstwach), któremu poddano łącznie 7141 świń w 60 gospodarstwach.

Ogniska ASF w Polsce w 2024 r.

Województwo	Liczba ognisk u dzików	Liczba dzików w ogniskach	Liczba ognisk u świń	Liczba świń w ogniskach
dolnośląskie	211	250		
kujawsko-pomorskie	70	113	3	207
lubelskie	121	128	2	12
lubuskie	69	84		
mazowieckie	82	158	1	28
opolskie	81	127		
podkarpackie	3	3		
podlaskie	49	64		
pomorskie	528	674	2	209
świętokrzyskie	162	259		
warmińsko-mazurskie	188	243	7	2420
wielkopolskie	392	676	23	10983
zachodniopomorskie	355	606	6	13536
Razem	2311	3385*	44	27396

* 3385 szt. dzików, w tym: 734 szt. odstrzeżonych, 2604 szt. padłych, 26 szt. zabitych w wypadkach, 21 szt. poddanych eutanazji.

Kontynuowany jest dialog kierownictwa Ministerstwa Rolnictwa z przedstawicielami Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Polskiego Związku Łowieckiego, Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, a także Ministerstw Infrastruktury i Finansów w celu znalezienia wspólnych racjonalnych i skutecznych rozwiązań w zakresie zwalczania i zapobiegania dalszemu szerzeniu się ASF.

Choroba niebieskiego języka (BT)

Choroba niebieskiego języka (BT) jest wirusową, zakaźną chorobą przeźwaczący zarówno domowych, jak i dzikich, bo dotyczy zarówno bydła, owiec i kóz, jak i saren, jeleni i tosi.

Od kilku lat obserwujemy występowanie choroby niebieskiego języka u bydła i owiec w niektórych państwach Unii Europejskiej. W 2024 r. odnotowano blisko 40 tys. ognisk tej choroby w takich państwach, jak: Austria, Belgia, Dania, Francja, Holandia, Luksemburg, Niemcy, Czechy, Szwajcaria, Szwecja i Włochy.

W okresie do końca grudnia 2024 r. w Polsce stwierdzono 7 ognisk choroby niebieskiego języka (BT) u bydła w woj. dolnośląskim i zachodniopomorskim. Liczba zwierząt w ogniskach wyniosła 139 sztuk.

Ostatnie 2 ogniska BT zostały stwierdzone na podstawie wyników monitoringowych badań laboratoryjnych z 20 grudnia 2024 r. w gospodarstwach utrzymujących bydło, zlokalizowanych w powiecie Iwówcekim, w województwie dolnośląskim. Zakażenie przebiega bezobjawowo, zwierzęta nie wykazują klinicznych objawów choroby.

W celu wczesnego wykrycia wirusa w stadach przeźwaczący na terenie kraju Główny Lekarz Weterynarii podjął m.in. następujące działania:

- W ramach monitorowania choroby niebieskiego języka realizowane są badania kontrolne bydła, owiec i kóz w kierunku tej choroby, zgodnie z rozporządzeniem MRiRW w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt – próbki do badań pobierane są w miesiącach maj-czerwiec oraz październik-listopad.

- W pierwszej dekadzie września wdrożony został doraźny monitoring entomologiczny wektorów wirusa BTV. Realizacja zadania oparta jest o rozporządzenia powiatowych lekarzy weterynarii, właściwych miejscowo dla lokalizacji pułapek na wektory (kuczmany) ze środków budżetowych pochodzących z rezerwy celowej – zwalczanie chorób zakaźnych. Do dnia 11 października 2024 r. zbadano metodą PCR 29 próbek (odtówów). W żadnej z tychczas przebadanej próbce nie stwierdzono materiału genetycznego wirusa BT.
- Główny Lekarz Weterynarii nie zezwala na przywóz przeźuwaczy z państw, które nie są wolne od wirusa choroby niebieskiego języka. Nie wydano żadnych odstępstw na przywóz przeźuwaczy z obszarów w państwach członkowskich UE, które nie są wolne od wirusa BT.
- Powiatowi lekarze weterynarii prowadzą wzmożone kontrole transportów zwierząt z gatunków wrażliwych do Polski.
- Ustalono możliwości diagnostyczne dla Polski – obecnie mogą prowadzić diagnostykę molekularną metodą RT-PCR 4 laboratoria terenowe IW, zdolne badać ok. 320 próbek tygodniowo oraz PIW-PIB w Puławach.
- Upowszechniono informację dotyczącą choroby niebieskiego języka na stronie GIW oraz przekazano materiały dotyczące tej choroby KILW oraz WLW i PLW.
- Analizowana jest potrzeba realizacji szczepień zwierząt wrażliwych przeciwko wirusowi choroby niebieskiego języka.

Rzekomy pomór drobiu

Jedną z najgroźniejszych chorób wirusowych drobiu; pojawiła się w naszym kraju po blisko 50 latach nieobecności. W 2024 r. na podstawie wyników badań laboratoryjnych wykonanych przez Państwowy Instytut Weterynaryjny stwierdzono 21 ognisk choroby u drobiu w woj. podlaskim, mazowieckim i lubelskim oraz 8 ognisk u ptaków utrzymywanych w niewoli (6 woj. podlaskie, 1 woj. śląskie, 1 woj. małopolskie).

- Wdrażane są środki dotyczące zapobiegania i zwalczania choroby zgodnie z procedurami wynikającymi z przepisów prawa krajowego oraz unijnego tj.:
- ustanowienie obszarów zapowietrzonego i zagrożonego w promieniu 10 km wokół ogniska;
 - zabicie oraz utylizacja ptaków w ognisku choroby oraz przeprowadzenie dezynfekcji wstępnej;
 - perlustracja gospodarstw na obszarze zapowietrzonym i zagrożonym,
 - prowadzone jest dochodzenie epidemiologiczne;
 - zabicie prewencyjne ptaków utrzymywanych w gospodarstwach w pobliżu ogniska choroby.

Wysocy zjadliwa grypa ptaków (HPAI)

Wysocy zjadliwa grypa ptaków (HPAI) jest chorobą wirusową drobiu domowego i dzikich ptaków o ciężkim przebiegu ze śmiertelnością dochodzącą do 100%.

W 2024 r. na terytorium Polski stwierdzono 50 ognisk HPAI u drobiu w woj. dolnośląskim, lubelskim, lubuskim, łódzkim, opolskim, warmińsko-mazurskim, wielkopolskim, zachodniopomorskim, śląskim i mazowieckim, 12 ognisk HPAI u ptaków w niewoli (woj. lubuskie, opolskie, zachodniopomorskie, wielkopolskie, lubelskie, kujawsko-pomorskie) oraz 55 ognisk HPAI u dzikich ptaków we wszystkich województwach z wyjątkiem woj. świętokrzyskiego i małopolskiego.

Inspekcja Weterynaryjna wdrożyła wszystkie środki zwalczania choroby zgodnie z procedurami wynikającymi z przepisów prawa krajowego oraz unijnego. Organy IW podjęły następujące działania:

- ustanowienie obszarów zapowietrzonego i zagrożonego w promieniu 10 km wokół ognisk,
- perlustracja gospodarstw na obszarze zapowietrzonego,
- prowadzenie indywidualnych szkoleń dla hodowców na obszarach celem poinformowania, jakie restrykcje obowiązują na obszarach, jakie są objawy choroby i kiedy należy dokonywać zgłoszeń do IW oraz przypomnienie zasad bioasekuracji,
- prowadzenie dochodzenia epidemiologicznego.

PLANY NA ROK 2025

Budżet na rolnictwo

W przyjętym przez Radę Ministrów projekcie ustawy budżetowej na rok 2025 zaplanowano wydatki budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich na rolnictwo, rozwój wsi, rynki rolne, rybołówstwo łącznie z KRUS w wysokości 85 mld zł, co oznacza wzrost o prawie 9% w porównaniu do ustawy budżetowej na rok 2024.

Zapewnione zostały środki na realizację kluczowych zadań dla rolnictwa:

- na dofinansowanie zadań w obszarze rolnictwa, w tym **na pomoc dla poszkodowanych** w związku z wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w kwocie prawie 3 mld zł (wydatki w rezerwie celowej);
- **na dopłaty do paliwa rolniczego** zaplanowano w kwocie ponad 2 mld zł (wzrost o 350 mln zł, tj. o 21%);
- **na dopłaty do ubezpieczeń** upraw rolnych i zwierząt gospodarskich zaplanowano w kwocie 920 mln zł;
- **na rolnictwo, rozwój wsi i rybołówstwo** – kwota 28,2 mld zł (wzrost o ponad 2 mld zł tj. 8%; wydatki z budżetu środków europejskich);
- **zwiększono budżet Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego do kwoty ponad 30,2 mld zł (wzrost o prawie 3 mld zł, tj. o 10%);**
- środki przeznaczane na **Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności** zaplanowano w kwocie ponad 5,3 mld zł, (tj. wzrost o 29%);
- zapewniono środki na **wzrost wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej o 5%.**

85 mld zł

Wzrost o 9% ↗

Strategiczne regulacje prawne

Ustawa o dzierżawie rolniczej

Dzierżawa jest podstawową formą zagospodarowania gruntów rolnych wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, a tzw. dzierżawa prywatna cieszy się coraz większym zainteresowaniem. Niestety w polskim systemie prawnym brakuje odrębnych przepisów regulujących dzierżawę rolniczą.

Obecne przepisy w bardzo niewielkim stopniu chronią interesy dzierżawcy. Najbardziej brakuje uregulowań dotyczących zakresu decyzji produkcyjnych na dzierżawionym gruncie, zasad rozliczania nakładów oraz ochrony dzierżawcy. Nie bez znaczenia jest także dopuszczalność zawierania umów w formie ustnej. Stanowi to hamulec dla rozwoju gospodarstw rolnych działających w oparciu o umowę dzierżawy. W efekcie, gospodarstwa te nie mogą stanowić efektywnej podstawy modernizacji struktury rolnej.

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi **przygotowany został projekt ustawy o dzierżawie rolniczej. Projekt ustawy o dzierżawie rolniczej ma wzmocnić pozycję dzierżawcy gruntów rolnych, przy jednoczesnym zabezpieczeniu interesów obu stron umowy.** W projekcie znajdują się

regulacje preferujące dzierżawy trwałe i długoterminowe – co powinno korzystnie wpłynąć na średni okres trwania umów dzierżawy, co jest podstawą do inwestowania i rozwoju gospodarstwa.

Ponadto projekt ustawy o dzierżawie rolniczej powinien przyczynić się do uporządkowania tzw. nieformalnych dzierżaw, niedających dzierżawcy gwarancji stabilności działalności rolniczej oraz ułatwić weryfikację tytułu prawnego posiadanego przez rolników ubiegających się o pomoc finansową. **Chcemy, aby to rolnicy – osoby rzeczywiście uprawiające rolę – ko-rzystali z wszelkich dopłat do gruntów.**

Projekt przewiduje uregulowanie sposobu ustalania i waloryzacji czynszu dzierżawnego, a także możliwości zabezpieczenia jego płatności, tak aby z jednej strony wydzierżawienie gruntu było korzystne dla właściciela gruntu, a z drugiej nie zachwiało opłacalnością produkcji rolnej.

Zmiana definicji rolnika aktywnego zawodowo

Dostrzegając potrzebę zmiany definicji rolnika aktywnego zawodowo wnikającą m.in. ze zgłaszanych licznych postulatów i wniosków organizacji, izb i związków rolniczych, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi rozpoczęło szerokie konsultacje nad zmianą tej definicji. **Celem tych konsultacji i prac jest wypracowanie takich rozwiązań, które w wystarczającym stopniu będą ukierunkowywać wsparcie na osoby faktycznie wykonujące działalność rolniczą, a jednocześnie będą jak najmniej uciążliwe dla rolników.**

Obecna definicja (stosowana w Planie Strategicznym WPR) dotyczy bardzo niewielkiej liczby podmiotów, przez co jest krytykowana jako rozwiązanie niewystarczająco ukierunkowane na wsparcie osób faktycznie prowadzących działalność rolniczą. Dzisiaj rolnicy którzy za poprzedni rok otrzymali płatności bezpośrednie w kwocie nie przekraczającej 5 tys. euro są automatycznie uznawani za „aktywnych zawodowo”.

W związku z powyższym planuje się, że weryfikacja aktywności zawodowej będzie odbywać się na podstawie minimalnych kosztów ponoszonych przez rolników na działalność rolniczą udokumentowanych m.in. fakturami lub przychodów z działalności rolniczej pochodzących np. ze sprzedaży produktów rolnych.

Jednocześnie, w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych, rozważane jest zwolnienie części rolników z obowiązku dokumentowania aktywności zawodowej. Dlatego też przyjęto założenie, że rolnicy: (i) posiadający zwierzęta zarejestrowane w IRZ, (ii) otrzymujący płatności związane z produkcją do roślin, (iii) wnioskujący o ekoschematy oraz płatności ekologiczne, prowadzą działalność rolniczą – w związku z czym zostałyby zwolnieni z tego obowiązku.

W przypadku pozostałych rolników, których liczbę szacuje się na ok. 660 tysięcy, weryfikacja aktywności rolniczej odbywałaby się na podstawie minimalnych kosztów ponoszonych na działalność rolniczą (określenie katalogu/rodzaju uznawanych kosztów) lub przychodów ze sprzedaży produktów rolnych.

Z uwagi, że zmiana definicji rolnika aktywnego zawodowo byłaby istotną zmianą warunków przyznawania wsparcia bezpośredniego, dlatego jako resort rozpozczliśmy cykl szerokokich spotkań i konsultacji w tym zakresie. Jednocześnie należy podkreślić, że ostateczny kształt nowej definicji będzie wymagał akceptacji ze strony Komisji Europejskiej oraz wdrożenia jej stosownymi przepisami do prawa krajowego.

Regulacje dotyczące zachowania produkcji rolnej na terenach wiejskich

Wychodzimy naprzeciw oczekiwaniom producentów rolnych i podejmujemy działania mające na celu utrzymanie produkcyjnego charakteru wsi, a także rozwiązań systemowych w tym zakresie (konsekwencja sprawy p. Szymona Kluki).

Celem tych działań będzie m.in. zrównoważenie ochrony interesów producentów rolnych oraz mieszkańców terenów wiejskich niezajmujących się rolnictwem. Warunki pracy na wsi są specyficzne, a prowadzenie działalności rolniczej może wywoływać pewne uciążliwości. Dodatkowo nieradko również pojawiają się pewne konflikty wśród mieszkańców terenów wiejskich: roślinie presja w zakresie ograniczenia skali hataś w dni wolne czy w porach nocnych, czy też zapachów pochodzących z produkcji rolniczej.

Należy pamiętać o tym, że jedną z podstawowych funkcji obszarów wiejskich jest funkcja produkcyjna, umożliwiająca zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Organy odpowiedzialne za planowanie przestrzenne i zagospodarowanie terenów, powinny w taki sposób kształtować przestrzeń na obszarach wiejskich, aby tworzyła ona harmonijną całość przy uwzględnieniu wszelkich uwarunkowań środowiskowych, kulturowych, społeczno-gospodarczych oraz estetycznych.

Właściwe planowanie przestrzenne przeciwdziała powstawaniu konfliktów społecznych i konfliktów przestrzennych, powstających na styku terenów o różnym przeznaczeniu.

Dla wypracowania właściwych rozwiązań w zakresie nowych relacji społecznych na obszarach wiejskich w MRiRW powstał specjalny zespół roboczy, który przygotowuje spójne rozwiązania systemowe w/w zakresie.

Ponadto Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKiŚ) obecnie prowadzi prace nad przygotowaniem kompleksowego rozwiązania prawnego regulującego zjawisko uciążliwości zapachowej. Przepisy będą bazować na nowoczesnych rozwiązaniach technicznych i najlepszych dostępnych technikach pomiarowych, które z powodzeniem są wykorzystywane od lat na obszarze UE. W trakcie prac pod uwagę będzie brany obecny stan wiedzy, możliwości administracyjne i laboratoryjne, bezpieczeństwo zdrowotne oraz potrzeby społeczne obywateli. Aktualnie prowadzone są prace eksperckie, a na 2025 r. zaplanowano rozpoczęcie procesu legislacyjnego.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi będzie aktywnie uczestniczyć w pracach nad tymi przepisami, w celu wypracowania najlepszego rozwiązania uwzględniających interes rolnictwa.

Obywatelski projekt ustawy o ochronie zwierząt tzw. ustawa łańcuchowa

Obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz zmianie niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 700), popularnie nazywany ustawą łańcuchową, trafił do dalszych prac legislacyjnych w Sejmie. Projekt ten 27 listopada 2024 r. został skierowany do rozpatrzenia przez sejmową Komisję Nadzwyczajną do spraw Ochrony Zwierząt. Na

posiedzeniu tej komisji w dniu 10 stycznia 2025 r. podjęto uchwałę w sprawie przeprowadzenia wysłuchania publicznego odnośnie do tego projektu. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi od początku prac nad tą ustawą zwraca uwagę na zagrożenia dla rolnictwa, rybołówstwa oraz jednostek samorządu terytorialnego, wynikające z ewentualnego uchwalenia ustawy w kształcie zaproponowanym przez Komitet Obywatelski.

Podobne wątpliwości wyrażają w swoich opiniach również gremia naukowe – Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy oraz Instytut Technologiczno-Przyrodniczy – Państwowy Instytut Badawczy.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oczekuje, że w toku dalszych prac parlamentarnych Komisja Nadzwyczajna do spraw Ochrony Zwierząt uwzględni w dyskusji postulaty rolników, wszystkie wątpliwości znajdują właściwe rozwiązania, a ustawa o ochronie zwierząt zyska nowe i adekwatne do nazwy dokumentu brzmienie kontrolersyjnych zapisów.

Warto przy tym zaznaczyć, że Komisja Nadzwyczajna do spraw Ochrony Zwierząt do której skierowano projekt skupia w swoim składzie przedstawicieli różnych ugrupowań politycznych, którzy w toku prac tej Komisji będą posiadać realny wpływ na ostateczny kształt uchwalanych przepisów w kontekście oczekiwań i postulatów prezentowanych przez rolników.

Współpraca międzynarodowa

Umowy handlowe z krajami trzecimi

Polska jest bardzo aktywna w dyskusjach nt. prowadzonych negocjacji i zawierania umów handlowych z krajami trzecimi. Obecnie trwają takie negocjacje m.in. z Tajlandią, Indonezją, Indiami. Zwracamy uwagę, że umowy handlowe z krajami trzecimi nie mogą obniżać obowiązków wymogów bezpieczeństwa importowanej żywności. Prezentujemy również stanowisko, że liberalizacja unijnych ceł powinna być ograniczona w przypadku towarów wrażliwych oraz uwzględnić możliwości skutecznych działań ochronnych w razie nadmiernego wzrostu importu na skutek liberalizacji.

Umowy takie powinny też przynieść korzyści unijnym, w tym polskim, eksporterom rolnym. Dlatego zgłaszamy postulaty dotyczące redukcji barier w dostępie do rynków krajów trzecich. Współpracujemy przy tym z krajami UE o podobnym stanowisku (np. z Francją, Węgrami, Irlandią).

Ukraina

Po wprowadzeniu tegorocznych regulacji w sprawie nadmiernego importu produktów rolnych z Ukrainy (ATMY), chcemy nadal utrzymywać ograniczenia dla kukurydzy i pszenicy z Ukrainy, tak aby ewentualny wzrost importu nie mógł zakłócić sytuacji na krajowym rynku. Należy jednak zaznaczyć, że stanowisko Polski w zakresie ograniczeń w przywozie kukurydzy jest w opozycji do stanowiska UE, która posiada defcyt w handlu tym zbożem.

Po 5 czerwca 2025 r. powinny zostać przywrócone zasady handlu zgodne z Układem o stowaryszczeniu UE-Ukraina wobec całego importu rolnego z Ukrainy. Oznaczałoby to przywrócenie bezdowych kontyngentów taryfowych wynikających z Układu oraz ponowne wprowadzenie unijnych ceł na import surowców rolnych z Ukrainy po wyczerpaniu tych kontyngentów. Ponadto przekazaliśmy do KE szczegółowe postulaty dotyczące negocjacji ws. dalszej liberalizacji. Naszym zdaniem przyszłe porozumienie z Ukrainą w sprawach handlowych powinno przewidywać stopniowe i działające w obie strony pogłębienie liberalizacji. Niezbędne są także mechanizmy ochronne, gdyby import z Ukrainy zagroził produkcji w krajach UE. Kolejnym ważnym postulatem MRIRW jest, aby porozumienie z Ukrainą było

powiązane z procesem dostosowania przepisów ukraińskich do unijnych standardów i wymogów produkcji rolnej.

MIRiRW podejmuje szerokie działania dyplomatyczne celem likwidowania barier w dostępie dla polskich producentów do rynków krajów trzecich. Wykorzystujemy przy tym zarówno możliwości działań bilateralnych, jak i zgłaszamy na forum UE wnioski o uwzględnienie tych problemów przez Komisję Europejską w jej kontaktach z krajami pozauijnymi. Przykładem takich działań była sprawa wprowadzonego przez Kazachstan do końca 2024 roku zakazu importu jabłek. Polska przekazała stanowisko o niezgodności tego zakazu z międzynarodowymi zasadami handlu. Na nasz wniosek sprzeciw wyraziła również Komisja Europejska bilateralnie i na forum WTO.

Jak wskazano we wstępie, pierwsze STOP dla kontrowersyjnej umowy dotyczącej wolnego handlu z krajami Mercosur powieździło Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zwracając uwagę przede wszystkim na pogorszenia zasad konkurencyjności polskich i europejskich rolników. Dziś mamy jednoznaczny sprzeciw całego polskiego rządu, który jasno opowiedział się przeciwko zawarciu umowy z Mercosur w kwestiach dotyczących rolnictwa.

Ponadto Polska na forum UE cały czas wnioskuję, aby w stosunkach handlowych z krajami trzecimi wprowadzić instrumenty ochrony rynku wewnętrznego oraz kontroli przestrzegania równie wysokich standardów w zakresie wymagań co do metod wytwarzania produktów importowanych.

Program MIRiRW na polską prezydencję w Radzie UE w I połowie 2025 r.

1 stycznia 2025 roku Polska objęła drugie w historii przewodnictwo Polski w Radzie UE w ciągu 20 lat naszego członkostwa w Unii Europejskiej. Przejęliśmy prezydencję w szczególnym momencie historii. Trwa wojna w Ukrainie, rosła napięcia geopolityczne w różnych regionach świata. Ze względu na szeregi tych wyzwań fundamentem działań polskiej prezydencji w 2025 r. będzie bezpieczeństwo w wielu wymiarach: zewnętrzny, energetycznym, ekonomicznym, żywnościowym, zdrowotnym, informacyjnym i wewnętrznym.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowało konkretne rozwiązania oparte na priorytetowych założeniach dla poprawy konkurencyjności

i zwiększeniu odporności wobec możliwych kryzysów w rolnictwie i sektorze rolno-spożywczym. Rozwiązania dotyczą m. in. stabilizacji dochodów rolników i zagwarantowania bezpieczeństwa żywnościowego – które jest horzontalnym priorytetem w obszarze rolnictwa.

Rozwiązania dla WPR na okres po 2027 roku będą miały decydujące znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego. Przyszła WPR musi zatem wspierać utrzymanie konkurencyjnego i odpornego europejskiego rolnictwa. Dlatego wynegocjowanie satysfakcjonującego budżetu w ramach kolejnych wieloletnich ram finansowych będzie sprawą zasadniczą dla rolnictwa i obszarów wiejskich.

Jak wskazano w części dotyczącej Zielonego Ładu, polska prezydencja podejmie wysiłki w kierunku dalszej racjonalizacji wdrażania celów Europejskiego Zielonego Ładu tak, aby były one akceptowalne społecznie.

Istotnymi elementami, które będą przedmiotem dyskusji w trakcie polskiej prezydencji będzie przyszłe rozszerzenie UE (w tym uregulowanie kwestii handlowych z Ukrainą), sytuacja na rynkach rolnych, sprawy handlu międzynarodowego towarami rolnymi. Spodziewamy się również kontynuacji trwającej obecnie dyskusji nt. umowy z Mercosurem, która budzi wiele obaw środowisk rolniczych.

Wśród innych spraw realizowanych podczas naszej prezydencji będzie również wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności, a także debaty i dyskusje w zakresie rewizji przepisów dotyczących dobrostanu zwierząt, kontynuacji prac nad rozporządzeniami dot. hodowli roślin, uprawnień do połowów w rybołówstwie oraz spraw dotyczących leśnictwa.